

LAIŠKO VERTINIMO INSTRUKCIJA

Rašymo vertinimo aspektas	Lygis	Taškai	Aprašymas	Pastabos
TEKSTO TURINYS	Atsižvelgimas į užduoties reikalavimus		<p>Rašo laišką (laiško fragmentą,-us) atsižvelgdamas bent į du užduotyje pateiktus reikalavimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rašo laišką vienam, užduotyje paminėtam vaikui; • užsimena, kodėl rašo laišką būtent šiam vaikui; • pasidomi savo naujuoju draugu; • pasakoja apie save, savo pomėgius; • aprašo kokį nors įvykį, susijusį su savo pomėgiu. <p>Laiškas gali būti parašytas pagal užduotyje išvardintus reikalavimus, lyg būtų atsakyta į klausimus (nėra minčių nuoseklumo).</p>	
	Pagrindinis	2	<p>Rašo laišką atsižvelgdamas į pateiktą užduotį:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rašo laišką vienam, užduotyje paminėtam vaikui; • užsimena, kodėl rašo laišką būtent šiam vaikui; • pasidomi savo naujuoju draugu; • pasakoja apie save, savo pomėgius; • aprašo kokį nors įvykį, susijusį su savo pomėgiu. <p>Tačiau yra trūkumų, pvz., rašo laišką vaikui, bet jis yra ne užduotyje paminėtas, o paties sugalvotas; arba papasakoja įvykį, tačiau jis nesusijęs su įvardytu pomėgiu.</p> <p>Arba: kurdamas laišką neįvykdo visų užduotyje pateiktų reikalavimų, tačiau yra daugiau nei pusė, pvz.: užsimena, kodėl rašo laišką būtent šiam draugui, pasidomi savo naujuoju draugu, aprašo įvykį, bet nepasakoja apie save, savo pomėgius.</p>	Nėra svarbu, koku eiliškumu mokinys atsižvelgs į reikalavimus.
	Aukštesnysis	3	<p>Rašydamas laišką įvykdo visus užduotyje pateiktus reikalavimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rašo laišką vienam, užduotyje paminėtam vaikui; • užsimena, kodėl rašo laišką būtent šiam vaikui; • pasidomi savo naujuoju draugu; • pasakoja apie save, savo pomėgius; • aprašo kokį nors įvykį, susijusį su savo pomėgiu. 	
	skiriama 0 taškų, jeigu:		<ul style="list-style-type: none"> • Rašo ne pagal užduoties temą, nors tai ir laiškas kita tema (pvz., rašo laišką močiutei). • Rašo ne laišką, o kitą tekstą (pvz., pasakojimą, kvietimą, aprašymą ar kt.). • Neatsižvelgta į užduoties reikalavimus arba atsižvelgta tik į vieną (pvz. rašo laišką užduotyje paminėtam vaikui). • Tema neatskleista, rašo bet ką ir bet kaip, nors ir pagal temą. • Teksto per mažai išvadoms daryti (parašyta mažiau nei 4 – 6 eilutės, priklausomai nuo rašysenos). 	
Temos atskleidimas				
Patinkamas	1	Rašomo laiško turinys atitinka nurodytą temą, bet nuo jos gali būti nuklystama. Rašoma apibendrintai, nedetalizuojama, sukurto laiško tema neišplėtota. Teksto gali būti parašyta daug, vaikas gali aprašinėti nereikšmingas detales.		
Pagrindinis	2	Rašo temą atitinkantį laišką. Glaustai papasakoja tai, ko prašoma užduotyje arba tema išplečiama, bet nebūtinai tiksliai. Tačiau mintys išdėstytos logiškai, pagrindinė mintis aiški.		
Aukštesnysis	3	Laiške aiškiai atskleista tema. Rašo išsamų laišką, kuriame gali atsirasti samprotavimo elementų arba vertindamas mokinys reiškia savo nuomonę.	Nuomonė gali būti išreikšta vienu sakiniu, pvz.: <i>Norėčiau, kad taptume gerais draugais.</i>	

Nuoseklumas ir vientisumas	skiriama 0 taškų, jeigu:		<ul style="list-style-type: none"> Tema neatskleista, rašo bet ką ir bet kaip, nors ir pagal temą. Teksto per mažai išvadoms daryti (parašyta mažiau nei 4 – 6 eilutės, priklausomai nuo rašysenos). 	
	Patenkinamas	1	Tekste yra nuoseklumo, vientisumo trūkumų (minčių šuolių, nemotyvuotų perėjimų nuo vienos prie kitos teksto (struktūrinės) dalies ar pan.). Tekste daug rišlumo trūkumų.	
	Pagrindinis	2	Gali būti teksto vientisumo ir nuoseklumo trūkumų. Mintys plėtojamos gana sklandžiai; sakiniai, pastraipos susieti vienas su kitu. Tekstas gana rišlus.	
	Aukštesnysis	3	Tekstas nuoseklus ir vientisas: mintys plėtojamos aiškiai, nuosekliai; siejami sakiniai, pastraipos. Tekstas rišlus. Geba sudominti skaitytoją.	
	skiriama 0 taškų, jeigu:		<ul style="list-style-type: none"> Tekstas nerišlus. Tema neatskleista, rašo bet ką ir bet kaip, nors ir pagal temą. Teksto per mažai išvadoms daryti (parašyta mažiau nei 4 – 6 eilutės, priklausomai nuo rašysenos). 	

Rašymo vertinimo aspektas		Lygis	Taškai	Aprašymas	Pastabos
TEKSTO STRUKTŪRA	Laiško struktūra	Patenkinamas	1	Rašydamas laišką, parašo/pažymi 2 tokiam tekstui būtinus rekvizitus: <ul style="list-style-type: none"> data, pasisveikinimas ir kreipinys (pasisveikinimo arba kreipinio gali nebūti), atsisveikinimas, laiško autoriaus vardas. 	Jeigu mokinys rašo ne laišką, o kito formato tekstą (pvz. pasakojimą, aprašymą ar kt.), vertinama atsižvelgiant į to teksto struktūros reikalavimus.
		Pagrindinis	2	Rašydamas laišką kreipiasi į adresatą, parašo 3 privalomus rekvizitus. Gali būti trūkumų grafiškai atskiriant laiško struktūrinės dalis.	
		Aukštesnysis	3	Yra visi laiškui reikalingi rekvizitai. Laiško struktūrinės dalys grafiškai atskirtos, šis atskyrimas logiškas.	
		skiriama 0 taškų, jeigu:		<ul style="list-style-type: none"> Nėra rekvizitų, arba yra vienas rekvizitas, arba rekvizitai sumaišyti vietomis (pvz., data vietoj kreipinio), arba dalis rekvizitų yra, bet taip pat parašo pavadinimą (būdinga pasakojimui). Teksto per mažai išvadoms daryti (parašyta mažiau nei 4 – 6 eilutės, priklausomai nuo rašysenos). 	
	Laiško stilius	Patenkinamas	1	Rašydamas laišką mokinys glaustai papasakoja apie save, savo pomėgius, gali glaustai aprašyti įvykį, tačiau nepasidomi adresatu. Laiškas gali būti baigiamas netikėtai.	
		Pagrindinis	2	Laiškas pradedamas prisistatymu, pasakojimu apie save, savo pomėgius, laiške bent trumpai pasidomima adresatu.	
		Aukštesnysis	3	Rašydamas laišką mokinys domisi tuo, kam rašo, papasakoja apie save. Klausimus adresatui sieja su savo pasakojimu. Jaučiamas dėmesys adresatui.	

	skiriama 0 taškų, jeigu:	<ul style="list-style-type: none"> • Rašo bet ką ir bet kaip, neatsižvelgdamas į laiško rašymo stilių. • Teksto per mažai išvadoms daryti (parašyta mažiau nei 4 – 6 eilutės, priklausomai nuo rašysenos). 	
--	--------------------------	--	--

Rašymo vertinimo aspektas	Lygis	Taškai	Aprašymas	Pastabos
KALBINĖ RAIŠKA	Patenkinamas	1	Vartojami elementarūs žodžiai ir frazės (nėra vaizdingų žodžių). Daug stiliaus (žodyno) trūkumų, nemotyvuotų pasikartojimų. Rašydamas laišką vartoja tiesioginius sakinius.	
	Pagrindinis	2	Kalba aiški. Yra stiliaus (žodyno) trūkumų, pasitaiko nemotyvuotų pasikartojimų. Gali būti vartojami įvairių rūšių sakiniai (tiesioginiai, klausiamieji, šaukiamieji).	
	Aukštesnysis	3	Kalba aiški ir sklandi, logiška ir vaizdinga (vartojami palyginimai, sinonimai, išiktukai ir kt.). Vartojami įvairių rūšių sakiniai (tiesioginiai, klausiamieji, šaukiamieji). Gali pasitaikyti atvejų, kai viena ar kelios mintys suformuluojamos aiškiu sudėtinu sakiniu.	
	skiriama 0 taškų, jeigu:		<ul style="list-style-type: none"> • Tekstą dėl kalbos suprasti sunku. • Teksto per mažai išvadoms daryti (parašyta mažiau nei 4 – 6 eilutės, priklausomai nuo rašysenos). 	

Rašymo vertinimo aspektas	Lygis	Taškai	Aprašymas	Pastabos
RAŠTINGUMAS	Patenkinamas	1	<i>(visoms gimtosioms kalboms bendra)</i> Daro daug sisteminių ¹ ir atsitiktinių ² rašybos ir skyrybos klaidų. Tekstą suprasti sunku. (Galimos 3 – 4 sisteminės ir 3 atsitiktinės klaidos).	
	Pagrindinis	2–3	<i>(visoms gimtosioms kalboms bendra)</i> Kelia žodžius į kitą eilutę. Parašo skyrybos ženklus sakinio gale (tašką, klaustuką ar šauktuką); atskiria neišplėstines vienuosies sakinio dalis. (2 taškai – galimos 2 sisteminės ir 3 atsitiktinės klaidos). (3 taškai – galimos 1 sisteminė ir 3 atsitiktinės klaidos). LIETUVIŲ GIMTOJI KALBA Rašo taisyklingai: <ul style="list-style-type: none"> • daiktavardžių ir būdvardžių vardininką; • daiktavardžių ir būdvardžių vienaskaitos galininką; • daiktavardžių ir būdvardžių daugiskaitos kilmininką; • daiktavardžių vietininką; • esamojo laiko veiksmažodžius (vns., dgs. III asmuo, dgs. I-II asmuo); • būtojo kartinio laiko veiksmažodžius; • paprasčiausius priebalsių asimiliacijos atvejus (<i>dirbti – dirba, nešdavo – nešė</i> ir kt.); • žodžius su minkštumo ženklu (<i>i</i>) ir priebalsiu <i>j</i>; • būdo, laikorieveiksmius; • žodžius su priesagomis, priešdėliais; • žodžius su trumpaisiais ir ilgaisiais balsiais; • žodžius su dvibalsiais; • įsidėmėtinos rašybos žodžius: <i>ąsotis, ažuolas, mįslė, žąsis, mane, tave, manęs, tavęs, mūsų, jūsų, ačiū, šiandien, rytoj, Kęstutis, keletas, stebuklas,</i> 	

¹ Sisteminė klaida – tai daugiau negu vieną kartą mokinio darbe pasikartojanti klaida.

² Atsitiktinė klaida – vieną kartą mokinio darbe pasitaikiusi klaida.

		<p><i>mąstyti, mįslingas, kąsnis, tęsinys, aukštyn, drąsa, grižo, ypač, ypatingas;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • deda kablelį prieš <i>o, bet, tačiau, kad;</i> • išskiria kreipinius. <p>LENKŲ GIMTOJI KALBA Rašo taisyklingai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dažnai vartojamus žodžius, kurių rašymas skiriasi nuo tarimo; • dažniausiai vartojamus žodžius su <i>u – ó, rz – ź, ch – h;</i> • žodžius su skardžiais priebalsiais prieš dusliusius arba žodžio gale (<i>książka, śnieg</i>) ir su dusliaisiais prieš skardžiuosius (<i>prośba</i>); • dalelytę <i>nie</i> su veiksmažodžiais, daiktavardžiais, būdvardžiais; • daiktavardžius su prielinksniais; • Deda kablelį prieš <i>ale, lecz, który, że, ponieważ, aby.</i> <p>RUSŲ GIMTOJI KALBA Rašo taisyklingai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • minkštinamuosius (<i>б</i>) ženklus; • balses po <i>ж, ш, щ, ч, ч;</i> • žodžius su skardžiais priebalsiais prieš dusliusius arba žodžio gale (<i>книжка, мороз</i>); • žodžius su netariamais priebalsiais (<i>солнце, праздник</i>); • veiksmažodžių bendraties bei vienaskaitos 2-ąjį ir 3-ąjį asmenį (<i>смеяться, смеешься, смеется</i>); • <i>не</i> su veiksmažodžiais; • priešdėlius ir priesagas su daiktavardžiais bei būdvardžiais. 	
	Aukštesnysis	<p>4</p> <p><i>(visoms gimtosioms kalboms bendra)</i> Rašo be klaidų iš išmuktų atvejų (galimos 1 – 2 atsitiktinės klaidos).</p> <p>LIETUVIŲ GIMTOJI KALBA Rašo taisyklingai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • įsidėmėtinus rašybos žodžius: <i>dviese, trise, keturiese, keletas, kažkas, žemyn, galbūt, turbūt;</i> • sudurtinius žodžius; • kitus priebalsių asimiliacijos atvejus (pvz., <i>anksčiau, rankšluosčiai</i> ir kt.). <p>LENKŲ GIMTOJI KALBA Rašo taisyklingai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rečiau vartojamus žodžius su <i>u – ó, rz – ź, ch – h;</i> • rečiau vartojamus žodžius su skardžiais priebalsiais prieš dusliusius arba žodžio gale ir su dusliaisiais prieš skardžiuosius rašyba; • žodžius, kurių šaknyje ar galūnėje rašomas priebalsis <i>-j-</i>. <p>RUSŲ GIMTOJI KALBA Rašo taisyklingai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skiriamuosius (<i>б, в</i>); • įsidėmėtinus rašybos žodžius (<i>корова, касса</i>); • žodžius su dusliaisiais priebalsiais prieš skardžiuosius (<i>сбор, сделал</i>); • deda kablelį prieš <i>а, но, что</i> sudėtiniame sakinyje. 	
	skiriama 0 taškų, jeigu:	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstą dėl rašybos ir skyrybos klaidų suprasti sunku (daugiau nei 7 klaidos (sudėjus sistemes ir atsitiktines klaidas)). • Teksto per mažai išvadoms daryti (parašyta mažiau nei 4 – 6 eilutės, priklausomai nuo rašysenos). 	

Pastaba: Turinys, struktūra, kalbinė raiška vertinami pagal visą parašytą tekstą, o rašybos ir skyrybos klaidos skaičiuojamos pagal 80 pirmų žodžių.